

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ІМЕНІ М.І. ВАВИЛОВА
ІНСТИТУТУ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВ

**Інноваційні технології в рослинництві – запорука
сталого розвитку сільського господарства**

**Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
присвяченої 90-річчю з дня народження Віталія Карповича Чуйка
(Полтава, 2 грудня 2022 року)**

Полтава - 2022

Інноваційні технології в рослинництві – запорука сталого розвитку сільського господарства: матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 90-річчю з дня народження Віталія Карповича Чуйка, 2 грудня 2022 р. м. Полтава / Редкол.: М.П. Сокирко, Л.Г. Марініч (відп. ред.), Р.В. Олєпір [та ін.]. Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція імені М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України, 2022. 101 с.

Збірник вміщує матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 90-річчю з дня народження Віталія Карповича Чуйка та репрезентує результати досліджень з напрямів: землеробства, рослинництва, кормовиробництва, захисту рослин, селекції та насінництва. Видання призначене для наукових співробітників науково-дослідних установ, викладачів, студентів й аспірантів вищих навчальних закладів, керівників і спеціалістів сільськогосподарських підприємств.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Михайло СОКИРКО – директор, кандидат с.-г. наук Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник, Полтавський державний аграрний університет;

Любов МАРІНІЧ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат с.-г. наук, Полтавський державний аграрний університет;

Олександр ЛЕНЬ – завідувач відділу наукових досліджень з питань землеробства та кормовиробництва, кандидат с.-г. наук, Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України;

Роман ОЛЕПІР – старший науковий співробітник лабораторії кормовиробництва та інтегрованого захисту рослин, кандидат с.-г. наук, Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України;

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН України, (протокол № 7 від 29 листопада 2022 р.).

Матеріали подаються в авторській редакції мовами оригіналів. Відповідальність за змісті достовірність поданих матеріалів та наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

Колісник І.В. Щоб пам'ятали! До 90-річчя з дня народження ВІТАЛІЯ КАРПОВИЧА ЧУЙКА.....	6
Тоцький В.М., Німчин О.В. Продуктивні та якісні показники гібридів соняшнику залежно від системи удобрення	17
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту.....	19
Глущенко Л.Д., Лень О.І., Олєпір Р.В., Калініченко С.М. Динаміка показників якості зерна пшениці озимої за різних систем основного обробітку ґрунту та удобрення у короткоротаційній сівозміні	21
Лень О.І. Снігир В.П., Ткаченко Т.М. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності ячменю ярого.....	22
Мокляк В., Глущенко Л. Сокирко М. Альтернативи плужному обробітку.....	24
Олєпір Р.В., Глущенко Л.Д., Лень О.І., Заєць Т.О. Вплив антропогенних факторів на вміст макроелементів у ґрунті і його взаємозв'язок з урожайністю пшениці озимої.....	26
Марініч Л.Г. Особливості селекційної роботи зі стоколосом безостим.....	30
Шакалій С.М., Кухаренко К. Особливості проходження основних міжфазних періодів розвитку рослин соняшника.....	31
Шакалій С.М., Марініч Л.Г., Баган А.В., Юрченко С.О. Інтродукція деревних рослин.....	33
Бараболя О.В., Родько О. Правильно підібрані попередники перший крок до органічного виробництва.....	34
Бараболя О.В., Довгаленко І. Вплив густоти стояння рослин на урожайність та якість кукурудзи.....	38
Юрченко С.О., Палазюк Б.О. Шляхи підвищення ефективності виробництва зерна пшениці озимої.....	40

Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В. Вплив строків сівби на продуктивність агроценозів сої.....	42
Піщаленко М.А., Мулер М.О. Екологічні аспекти системи захисту від комплексу шкідників гороху.....	44
Калашнік О.П. Господарська цінність горошку посівного (озимого).....	49
Костенко Р.В., Міщенко О.В. Вплив систем удобрення на урожайність пшениці озимої.....	51
Гардаш І.С., Міщенко О.В. Вплив видів основного обробітку ґрунту на урожайність зерна кукурудзи.....	53
Галушко О.П., Міщенко О.В. Ефективність впливу обробітку ґрунту та попередників на урожайність пшениці озимої.....	55
Даніленко Є.В., Міщенко О.В. Застосування добрив на посівах кукурудзи.....	57
Бабенко Р. С., Ляшенко В.В. Урожайність зерна пшениці озимої залежно від доз добрив.....	58
Ібадова С. В., Ляшенко В.В. Формування продуктивності зерна гібридами кукурудзи.....	61
Циліорик О.І., Іжболдін О.О., Сологуб І.М. Уміст хлорофілу в листках та урожайність кукурудзи залежно від стимуляторів росту рослин в північному степу.....	64
Бараболя О.В., Покидько В. Значення гороху як основної зернобобової культури та ефективність добрив.....	68
Павловський С.М. Характеристика гречки, як цінного продукту харчування.....	70
Жукова В.М. Використання багаторічних трав на еродованих схилах.....	71
Гангур В.В., Філоненко В.С. Вплив обробітку ґрунту на рівень вологозабезпечення буряків цукрових.....	73
Філоненко С.В., Лисак В.М. Регулювання мікроелементного живлення буряків цукрових.....	76

Філоненко С.В., Райда В.В. Продуктивний потенціал буряків цукрових залежно від оптимізації їх мінерального живлення.....	79
Філоненко С.В., Шевченко В.В. Оптимізація мікроелементного живлення соняшнику.....	81
Гангур В.В., Котляр Я.О. Вплив попередників пшениці озимої на пористість ґрунту.....	84
Гангур В.В., Гангур М.В. Вплив мінімалізації основного обробітку ґрунту на забур'яненість посівів ячменю ярого.....	86
Костенко М.П. Забур'яненість сортів проса залежно від попередника та способу сівби у пожнивний та поукісний період.....	88
Тіт Ю.Л. Вплив агротехнічних заходів на формування продуктивності кукурудзи	90
Прокопів О. О., Куценко О. М. Основні шкідники горошку посівного (озимого).....	92
Баган А.В., Неводничий С.В. Вплив передпосівної обробки насіння на підвищення продуктивності нуту.....	94
Рудник І.М., Юрченко С.О. Значення протруювання насіння в технології вирощування кукурудзи на зерно.....	95
Степаненка Б.В., Юрченко С.О. Основні джерела забезпечення мікроелементами рослин кукурудзи на зерно.....	97
Логвиненко В.В., Писаренко В.М. Вплив мінеральних добрив на продуктивність та якість сої.....	99

ЗНАЧЕННЯ ГОРОХУ ЯК ОСНОВНОЇ ЗЕРНОБОБОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДОБРИВ

Бараболя О.В., к.с.-г.н., доцент кафедри рослинництва
Покидько В., здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
Полтавський державний аграрний університет

Впровадження новітніх інтенсивних технологій вирощування зернових, зернобобових та технічних культур, передбачає отримання господарством максимальних прибутків із залученням мінімальних коштів. Визначальним фактором при цьому є збереження земельних ресурсів для подальшого господарювання. Однією із складових при виконанні цього завдання є дотримання сівозмін із залученням такої культури як горох.

В Україні горох є найбільш поширеною і урожайною зернобобовою культурою – джерелом рослинного білка, одним з кращих попередників для озимих і ярих зернових культур. Порівняно короткий вегетаційний період та накопичення азоту в ґрунті, за рахунок засвоєння азоту з повітря бульбочковими бактеріями, визначають горох як добрий попередник озимих культур.

Однак, не зважаючи на доцільність використання зернової продукції бобових, спостерігається стрімке скорочення обсягів її виробництва в Україні. Основними причинами такої ситуації слід вважати збільшення площ високорентабельних культур, таких як соняшник, ріпак, та пшениця. Крім того, збільшення площ під бобовими, зокрема і горохом, стримується насамперед через високе пошкодження посівів гороховою зернівкою (брухусом) та попелицями, що негативно впливає на урожайність. Аби отримувати стабільні та високі врожаї варто оптимізувати систему живлення гороху, тобто визначити оптимальні норми та строки внесення поживних речовин.

Така культура як горох досить помітно реагує на родючість ґрунту, а також на наявність в ньому вільних поживних елементів, кількість яких тісно пов'язана з умовами життєдіяльності бульбочкових бактерій. Їхній розвиток залежить від умов року, способів обробки ґрунту, наявності післяжнивних решток в орному шарі ґрунту. Завдяки унікальній здатності зернобобових культур, зокрема гороху вони вступають у симбіотичні взаємовідносини з бульбочковими бактеріями, що дає можливість створювати нерозривну фізіологічну систему, за допомогою якої фіксується азот з повітря, що важливо як для самої культури так і для наступних культур сівозміни. Коли складаються сприятливі умови протягом вегетації, горох завдяки своїм властивостям здатен накопичити до 73 кг/га вільного азоту з повітря. Азот, в свою чергу входить до складу білків, хлорофілу, нуклеїнових кислот та інших органічних речовин. Недостатня кількість цього важливого елемента для рослини відіграє негативну роль в основних життєвих процесах, які відбуваються в рослинному організмі, що відображається у пригніченні рослин, відставанні у рості та іноді загибелі. Велика кількість цього елемента також негативно відображається на елементах

продуктивності рослин, рослини стають менш стійкими до хвороб, часто вилягають та нерівномірно досягають [2,5].

Одним із визначальних заходів формування врожаю насіння гороху є посилення асиміляційної здатності рослин, яка сприяє накопиченню вуглецевих сполук (крохмаль, цукор). Останні, своєю, чергою, підвищують активність засвоєння кореневою системою елементів живлення з ґрунту і фіксацію біологічного азоту з повітря. Горох під час першого-третього етапів органогенезу потребує незначної кількості азоту для посиленого живлення проростків рослин. Надалі запаси азоту поповнюються шляхом фіксації його бульбочковими бактеріями [5,6].

Агротехніка вирощування гороху проводилась у відповідності до зональних рекомендацій. Попередник – соняшник. Система обробки ґрунту включала в себе дворазове дискування на глибину 6–8 та 8–10 см агрегатом VÄDERSTAD Carrier 820 + FENDT Vario 936 Power. Основний обробіток ґрунту починали на початку листопада оборотним плугом на глибину 25-27 см, LEMKEN Juwel 8 + FENDT Vario 936 Power. Навесні для закриття вологи та руйнування ґрунтових капілярів з метою збереження та накопичення вологи застосовували широкозахватний агрегат – зчіпку важких борін. Після боронування поки ґрунт не втратив велику кількість вологи та не пересох проводили передпосівну культивуацію на глибину заробки насіння комплексним агрегатом GREAT PLAINS Turbo max 3000 + FENDT Vario 936 Power. Слід відмітити, що ґрунт досить добре розроблявся так як було достатньо вологи в ньому.

Ефективність використання добрив, зокрема азотних, у посівах гороху певною мірою залежить від строків і способів їхнього внесення. Удобрення, застосоване під посівну культивуацію або в підживлення, порівняно з осіннім внесенням, сприяє підвищенню врожайності гороху на 0,3 т/га. Така прибавка врожаю гороху пояснюється тим, що азотні добрива на фоні фосфорнокалійних забезпечують формування більшої кількості бобів і зерен у них, а також підвищують масу зерна.

Бібліографічний список

1. Іщенко В., Козелець Г, Гайденко О. Для врожайності бобових. Агробізнес сьогодні. 2019. № 7 (398). С. 67-68.
2. Марков І. Як отримати високий врожай гороху. Пропозиція. 2020. № 3. С. 41-44.
3. Бараболя О.В. Горох – особливості вирощування та зберігання. Всеукраїнська науково-практична конференція «Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі» Уманський державний Університет садівництва. Умань 2022.